

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

21 iunie 2018 *

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie civilă – Regulamentul (UE) nr. 650/2012 – Articolul 4 – Competența generală a unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru de a hotărî cu privire la succesiune în ansamblul său – Reglementare națională care guvernează competența internațională în materia întocmirii certificatelor naționale de moștenitor – Certificatul european de moștenitor”

În cauza C-20/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior din Berlin, Germania), prin decizia din 10 ianuarie 2017, primită de Curte la 18 ianuarie 2017, în procedura inițiată de

Vincent Pierre Oberle,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, domnul A. Tizzano, vicepreședinte al Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a doua, doamnele C. Toader (raportor) și A. Prechal și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: doamna V. Giacobbo-Peyronnel, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 23 noiembrie 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul german, de M. Hellmann, de T. Henze și de E. Lankenau, în calitate de agenți;
- pentru guvernul francez, de E. Armoët, în calitate de agent;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, de M. Nowak și de S. Żyrek, în calitate de agenți;
- pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de M. Figueiredo și de M. Carvalho, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de M. Wilderspin și de M. Heller, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 22 februarie 2018,

* Limba de procedură: germana.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2012, L 201, p. 107).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri inițiate de domnul Vincent Pierre Oberle în fața Amtsgericht Schöneberg (Tribunalul Districtual din Schöneberg, Germania), în vederea obținerii unui certificat național de moștenitor în urma decesului tatălui său, resortisant francez, a cărui ultimă reședință obișnuită era în Franța.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (7)-(9), (27), (32), (34), (59) și (67) ale Regulamentului nr. 650/2012 au următorul cuprins:
  - „(7) Funcționarea corespunzătoare a pieței interne ar trebui facilitată prin eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a persoanelor care se confruntă în prezent cu dificultăți în exercitarea propriilor drepturi în contextul unei succesiuni cu elemente de extraneitate. În spațiul european de justiție, cetățenii trebuie să își poată organiza din timp succesiunea. Trebuie garantate într-un mod eficient drepturile moștenitorilor și legatarilor, ale altor persoane apropiate defunctului, precum și ale creditorilor succesiunii.
  - (8) Pentru a atinge obiectivele respective, prezentul regulament ar trebui să reunească dispoziții privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea – sau, după caz, acceptarea –, forța executorie și executarea hotărârilor judecătorești, a actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare și privind crearea unui certificat european de moștenitor.
  - (9) Domeniul de aplicare al prezentului regulament ar trebui să includă toate aspectele de drept civil referitoare la patrimoniul unei persoane decedate, și anume la toate formele de transfer de bunuri, drepturi și obligații din cauză de deces, fie că este vorba de un act voluntar de transfer în temeiul unei dispoziții pentru cauză de moarte, fie de un transfer sub forma succesiunii *ab intestat*.
- [...]
- (27) Normele prezentului regulament sunt concepute astfel încât să asigure faptul că autoritatea care se ocupă de succesiune va aplica, în cele mai multe situații, propria lege. [...]
- [...]
- (32) Pentru a simplifica viața moștenitorilor și a legatarilor care își au reședința obișnuită într-un alt stat membru decât acela în care se soluționează sau se va soluționa succesiunea, prezentul regulament ar trebui să permită oricărei persoane îndrituite în temeiul legii aplicabile succesiunii să facă declarații privind acceptarea succesiunii, a unui legat sau a unei rezerve succesoriale sau renunțarea la acestea, sau privind limitarea răspunderii pentru datorii în cadrul succesiunii, să

facă astfel de declarații sub forma prevăzută în legea statului membru în care își are reședința obișnuită în fața instanțelor judecătorești ale statului membru respectiv. Aceasta nu ar trebui să excludă efectuarea de astfel de declarații în fața altor autorități din acel stat membru care sunt competente să primească declarații în temeiul dreptului național. Persoanele care aleg să facă uz de posibilitatea de a face declarații în statul membru al reședinței lor obișnuite ar trebui să informeze, ele însele, instanța judecătorească sau autoritatea care se ocupă sau care se va ocupa cu succesiunea cu privire la existența unor astfel de declarații, în termenul stabilit de legea aplicabilă succesiunii.

[...]

- (34) În interesul funcționării armonioase a justiției, ar trebui evitată pronunțarea de hotărâri contradictorii în state membre diferite. În acest scop, prezentul regulament ar trebui să prevadă norme generale de procedură similare celor proprii altor instrumente ale Uniunii din domeniul cooperării judiciare în materie civilă.

[...]

- (59) Având în vedere obiectivul său general, care este recunoașterea reciprocă a hotărârilor pronunțate în statele membre în materie de succesiuni, indiferent dacă astfel de hotărâri au fost pronunțate în cadrul unor proceduri contencioase sau al unor proceduri necontencioase, prezentul regulament ar trebui să stabilească norme cu privire la recunoașterea, forța executorie și executarea hotărârilor judecătorești similare celor ale altor instrumente ale Uniunii în domeniul cooperării judiciare în materie civilă.

[...]

- (67) Pentru ca o succesiune cu elemente de extraneitate în Uniune să fie soluționată într-o manieră rapidă, simplă și eficace, moștenitorii, legatarii, executorii testamentari sau administratorii patrimoniului succesoral ar trebui să își poată dovedi cu ușurință statutul și/sau drepturile și competențele într-un alt stat membru, de exemplu într-un stat membru unde se situează bunurile succesoriale. Pentru a le permite aceasta, prezentul regulament ar trebui să prevadă crearea unui certificat uniform, certificatul european de moștenitor [...], care să fie emis pentru a fi utilizat în alt stat membru. Pentru a respecta principiul subsidiarității, certificatul nu ar trebui să înlocuiască documentele interne care pot exista în scopuri similare în statele membre.”

- 4 Potrivit articolului 1 alineatul (1) din acest regulament:

„Prezentul regulament se aplică succesiunilor privind patrimoniile persoanelor decedate. Regulamentul nu se aplică în materie fiscală, vamală sau administrativă.”

- 5 Articolul 1 alineatul (2) din regulamentul menționat enumeră chestiunile excluse din domeniul de aplicare al acestuia.

- 6 Articolul 2 din același regulament are următorul cuprins:

„Prezentul regulament nu aduce atingere competenței autorităților statelor membre în materie succesorală.”

- 7 Potrivit articolului 3 alineatul (1) literele (a) și (g) din Regulamentul nr. 650/2012:

„În sensul prezentului regulament:

- (a) «succesiune» înseamnă succesiunea privind patrimoniul unei persoane decedate și acoperă orice formă de transfer de bunuri, drepturi și obligații pentru cauză de moarte, fie că este vorba de un act voluntar de transfer, sub forma unei dispoziții pentru cauză de moarte, fie de un transfer sub forma succesiunii *ab intestat*;

[...]

- (g) «hotărâre» înseamnă orice hotărâre în materie de succesiuni pronunțată de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, indiferent de denumirea acesteia, inclusiv o hotărâre privind stabilirea de către un grefier a cheltuielilor de judecată;

[...]”

- 8 Articolul 3 alineatul (2) primul paragraf din acest regulament definește noțiunea „instanță judecătorească” după cum urmează:

„În sensul prezentului regulament, termenul «instanță judecătorească» include orice autoritate judiciară și toate celelalte autorități și [pe toți ceilalți] profesioniști din domeniul juridic competenți în materie de succesiuni, care exercită atribuții judiciare sau acționează în baza delegării de competențe de către o autoritate judiciară sau acționează sub controlul unei autorități judiciare, cu condiția ca aceste autorități și profesioniști din domeniul juridic să ofere garanții în ceea ce privește imparțialitatea și dreptul tuturor părților de a fi audiate și cu condiția ca hotărârile pronunțate de aceștia în temeiul legii statului membru în care își exercită activitatea:

- (a) să poată face obiectul unei căi de atac sau al unui control de către o autoritate judiciară și
(b) să aibă o forță și un efect similare cu cele ale unei hotărâri a unei autorități judiciare privind aceleași aspecte.”

- 9 Capitolul II din regulamentul menționat este intitulat „Competența”. Printre altele, acesta cuprinde articolele 4, 13 și 15.

- 10 Articolul 4 din același regulament, intitulat „Competența generală”, prevede:

„Instanțele judecătorești din statul membru în care defunctul își avea reședința obișnuită în momentul decesului sunt competente să hotărască cu privire la succesiune în ansamblul său.”

- 11 Articolul 13 din Regulamentul nr. 650/2012 prevede:

„Pe lângă instanța judecătorească competentă să hotărască cu privire la succesiune în temeiul prezentului regulament, instanțele statului membru în care își are reședința obișnuită orice persoană care, în temeiul legii aplicabile succesiunii, poate face, în fața unei instanțe judecătorești, o declarație de acceptare sau de renunțare la succesiune, la un legat sau la rezerva succesorală sau o declarație care limitează răspunderea persoanei în cauză cu privire la sarcinile succesiunii sunt competente să primească astfel de declarații în cazul care, în temeiul legii respectivului stat membru, acestea pot fi făcute în fața unei instanțe judecătorești.”

12 Articolul 15 din acest regulament este redactat în termenii următori:

„Atunci când o instanță judecătorească dintr-un stat membru este sesizată într-o cauză succesorală cu privire la care nu este competentă în temeiul prezentului regulament, aceasta își declină, din oficiu, competența.”

13 Potrivit articolului 21 alineatul (1) din regulamentul menționat:

„Sub rezerva cazului în care prezentul regulament cuprinde dispoziții contrare, legea aplicabilă succesiunii în ansamblul său este cea a statului în care defunctul își avea reședința obișnuită în momentul decesului.”

14 Articolul 23 alineatul (1) din același regulament prevede:

„Legea stabilită în temeiul articol[ului] 21 sau 22 reglementează succesiunea în ansamblul său.”

15 Potrivit articolului 62 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 650/2012:

„(2) Utilizarea certificatului [european de moștenitor] nu este obligatorie.

(3) Certificatul [european de moștenitor] nu înlocuiește documentele interne utilizate în scopuri similare în statele membre. Cu toate acestea, un certificat [european de moștenitor] emis în scopul utilizării într-un alt stat membru produce efectele enumerate la articolul 69 și în statul membru ale cărui autorități au eliberat certificatul în temeiul prezentului capitol.”

16 Articolul 64 din acest regulament prevede:

„Certificatul [european de moștenitor] se eliberează în statul membru ale cărui instanțe judecătorești sunt competente în temeiul articolului 4, 7, 10 sau 11. [...]”

Dreptul german

17 Conform articolului 105 din Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Legea privind cauzele de dreptul familiei și în materie de proceduri necontencioase, denumită în continuare „FamFG”), în versiunea sa din 17 decembrie 2008 (BGBl. 2008 I, p. 2586):

„În privința celorlalte proceduri prevăzute de prezenta lege, instanțele germane sunt competente în cazul în care competența teritorială revine unei instanțe germane.”

18 În materie de succesiuni, competența teritorială este reglementată la articolul 343 din FamFG. În versiunea sa rezultată din Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften (Legea privind dreptul succesoral internațional și de modificare a dispozițiilor privind certificatul de moștenitor, precum și a altor dispoziții) din 29 iunie 2015 (BGBl. 2015 I, p. 1042), intrată în vigoare la 17 august 2015:

„(1) Competența teritorială revine instanței în circumscripția căreia defunctul avea reședința obișnuită în momentul decesului.

(2) Dacă, în momentul decesului, reședința obișnuită a defunctului nu se afla pe teritoriul național, este competentă instanța în a cărei circumscripție acesta a avut ultima reședință obișnuită pe teritoriul național.

(3) Dacă nu se aplică niciuna dintre situațiile prevăzute la alineatele (1) și (2), competența revine [Amtsgericht Schöneberg (Tribunalul Districtual din Schöneberg)] din Berlin atunci când defunctul era cetățean german sau când pe teritoriul național există bunuri din patrimoniul succesoral.

[...]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 19 Domnul Adrien Théodore Oberle (denumit în continuare „defunctul”), resortisant francez, a cărui ultimă reședință obișnuită se afla în Franța, a decedat la 28 noiembrie 2015, *ab intestat*. Defunctul a lăsat în urma sa doi fii, Vincent Pierre (denumit în continuare „domnul Oberle”) și fratele acestuia, soția defunctului fiind predecedată. Patrimoniul succesoral se găsește în Franța și în Germania.
- 20 La solicitarea domnului Oberle, la 8 martie 2016, tribunal d’instance de Saint-Avold (Tribunalul de Primă Instanță din Saint-Avold, Franța) a eliberat un certificat național de moștenitor prin care se stabilea că domnul Oberle și fratele acestuia moștenesc, fiecare, câte o jumătate din acest patrimoniu.
- 21 În fața Amtsgericht Schöneberg (Tribunalul Districtual din Schöneberg), domnul Oberle a solicitat eliberarea unui certificat de moștenitor cu efecte limitate la partea din succesiune care este situată în Germania, precizând că, în conformitate cu dreptul francez, el și fratele său moșteniseră, fiecare, câte o jumătate din bunurile defunctului.
- 22 După ce și-a verificat competența în conformitate cu articolul 15 din Regulamentul nr. 650/2012, Amtsgericht Schöneberg (Tribunalul Districtual din Schöneberg), prin deciziile din 17 noiembrie și din 28 noiembrie 2016, și-a declinat competența de a se pronunța cu privire la această cerere, apreciind că dispozițiile articolului 105 și ale articolului 343 alineatul (3) din FamFG nu pot fi aplicate pentru a se determina competența internațională fără să se încalce articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012, în temeiul căruia instanțele judecătorești din statul membru în care defunctul își avea ultima reședință obișnuită sunt competente să hotărască cu privire la succesiune în ansamblul său.
- 23 Domnul Oberle a formulat o acțiune împotriva acestei decizii în fața instanței de trimitere, Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior din Berlin, Germania).
- 24 Instanța de trimitere apreciază că Amtsgericht Schöneberg (Tribunalul Districtual din Schöneberg) are competență internațională pentru a emite certificatul de moștenitor cu efecte limitate solicitat de domnul Oberle, în considerarea prezenței unor bunuri successorale pe teritoriul german, conform condiției prevăzute la articolul 343 alineatul (3) din FamFG.
- 25 În opinia instanței de trimitere, nu rezultă în mod clar că legiuitorul Uniunii a intenționat să reglementeze în mod exhaustiv, prin dispozițiile capitolului II din Regulamentul nr. 650/2012, competența internațională în materia eliberării certificatelor naționale de moștenitor, astfel cum a procedat în ceea ce privește competența în materia eliberării certificatului european de moștenitor prin articolul 64 alineatul (1) din acest regulament.
- 26 Astfel, instanța de trimitere apreciază că, dacă s-ar considera că dispozițiile capitolului II din Regulamentul nr. 650/2012 ar reglementa deja competența internațională în materia eliberării certificatului european de moștenitor, ar fi fost inutil ca acest legiuitor să prevadă o dispoziție specifică în această privință, mai precis articolul 64 alineatul (1) din acest regulament. În opinia instanței de trimitere, dacă legiuitorul menționat ar fi dorit să reglementeze competența internațională în materia eliberării certificatelor naționale de moștenitor în același mod ca pe aceea în materia eliberării certificatului european de moștenitor, ar fi prevăzut în acest regulament, în privința certificatelor dintâi, o dispoziție care să corespundă *mutatis mutandis* celei a articolului 64 alineatul (1) din regulamentul menționat.

- 27 În plus, instanța de trimitere consideră că Amtsgericht Schöneberg (Tribunalul Districtual din Schöneberg) a reținut în mod greșit aplicarea în speță a normei cuprinse la articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012. Astfel, competența generală a instanțelor statului membru pe teritoriul căruia defunctul își avea reședința obișnuită „să hotărască cu privire la succesiune în ansamblul său”, în sensul dispoziției menționate, ar privi numai adoptarea unor hotărâri judecătorești, în timp ce certificatele naționale de moștenitor nu ar constitui asemenea hotărâri. Acestea din urmă ar fi astfel emise la capătul unei proceduri necontencioase, iar decizia de eliberare a unui asemenea certificat ar conține numai constatări de fapt și nu ar avea, așadar, vocația să dobândească autoritate de lucru judecat.
- 28 În aceste condiții, Kammergericht (Tribunalul Regional Superior din Berlin) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 4 din Regulamentul [nr. 650/2012] trebuie interpretat în sensul că determină și competența internațională exclusivă a instanțelor de a elibera în respectivele state membre certificatele naționale de moștenitor care nu au fost înlocuite de certificatul european de moștenitor [a se vedea articolul 62 alineatul (3) din Regulamentul nr. 650/2012], cu consecința că dispozițiile naționale derogatorii cu privire la competența internațională de a elibera certificatele naționale de moștenitor – cum este, de exemplu, în Germania, articolul 105 din [FamFG] – sunt lipsite de eficacitate, întrucât încalcă principiul aplicării prioritare a dreptului de rang superior al Uniunii?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 29 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012 trebuie să fie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede că, deși defunctul nu își avea reședința obișnuită în acest stat membru în momentul decesului, instanțele din acest din urmă stat rămân competente să elibereze certificate naționale de moștenitor, în cadrul unei succesiuni cu elemente de extraneitate, atunci când unele bunuri succesoriale sunt situate pe teritoriul statului membru menționat sau dacă defunctul avea cetățenia aceluiași stat membru.
- 30 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că Regulamentul nr. 650/2012 se aplică, în temeiul articolului 1 alineatul (1) din acesta, interpretat în lumina considerentului (9) al acestuia, tuturor aspectelor de drept civil ale succesiunilor privind patrimoniile persoanelor decedate, cu excluderea materiilor fiscală, vamală și administrativă. La rândul său, articolul 1 alineatul (2) din regulamentul menționat enumeră diverse chestiuni care sunt excluse din domeniul de aplicare al regulamentulului menționat, printre care nu figurează nici certificatele naționale de moștenitor, nici procedurile aferente acestora.
- 31 Articolul 3 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 precizează că noțiunea „succesiune” acoperă „orice formă de transfer de bunuri, drepturi și obligații pentru cauză de moarte, fie că este vorba de un act voluntar de transfer, sub forma unei dispoziții pentru cauză de moarte, fie de un transfer sub forma succesiunii *ab intestat*”.
- 32 Pe de altă parte, acest regulament se aplică succesiunilor cu elemente de extraneitate, astfel cum rezultă din cuprinsul considerentelor (7) și (67). Această situație se regăsește în speță, dat fiind că succesiunea cuprinde bunuri situate în mai multe state membre.
- 33 În ceea ce privește, mai precis, aspectul dacă articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012 definește competența internațională a instanțelor judecătorești ale statelor membre în ceea ce privește eliberarea certificatelor naționale de moștenitor, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, dispozițiile referitoare la normele de competență, în măsura în care acestea nu fac trimitere la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul lor de aplicare, trebuie să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând seama nu doar de termenii

acesteia, ci și de contextul prevederii și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 2014, Sanders și Huber, C-400/13 și C-408/13, EU:C:2014:2461, punctul 24, precum și Hotărârea din 1 martie 2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, punctul 32).

- 34 Potrivit textului său, articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012 prevede competența instanțelor judecătorești ale statului membru în care defunctul își avea reședința obișnuită în momentul decesului de a hotărî cu privire la succesiune în ansamblul său.
- 35 În această privință, trebuie să se precizeze că, deși niciun element din textul acestei dispoziții nu indică faptul că aplicarea normei generale de competență enunțate la acest articol ar fi supusă condiției existenței unei succesiuni care implică mai multe state membre, această normă se întemeiază totuși pe existența unei succesiuni cu elemente de extraneitate.
- 36 În plus, din titlul articolului 4 din Regulamentul nr. 650/2012 rezultă că această dispoziție reglementează determinarea competenței generale a instanțelor judecătorești ale statelor membre, în timp ce repartizarea competențelor pe plan intern este stabilită potrivit normelor naționale, în conformitate cu articolul 2 din acest regulament.
- 37 Din textul articolului 4 menționat reiese că norma de competență generală pe care o prevede vizează o „succesiune în ansamblul său”, ceea ce sugerează, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 67 din concluzii, că ar trebui să se aplice în principiu tuturor procedurilor în materie succesorală care se desfășoară în fața instanțelor judecătorești ale statelor membre.
- 38 În ceea ce privește interpretarea verbului „a hotărî”, care figurează în aceeași dispoziție, este necesar să se examineze dacă legiuitorul Uniunii a intenționat astfel să se refere numai la hotărârile adoptate de instanțele judecătorești naționale în exercitarea atribuțiilor lor jurisdicționale. În cazul de față, astfel cum s-a amintit la punctul 27 din prezenta hotărâre, din decizia de trimitere rezultă că procedura de eliberare a certificatelor naționale de moștenitor este o procedură necontencioasă, iar deciziile privind eliberarea unor asemenea certificate conțin numai constatări de fapt, cu excluderea oricărui element susceptibil să dobândească autoritate de lucru judecat.
- 39 În această privință, după cum a arătat avocatul general la punctul 64 din concluzii, noțiunea „instanță judecătorească” în sensul articolului 4 din Regulamentul nr. 650/2012, astfel cum este definită la articolul 3 alineatul (2) din acest regulament, nu furnizează indicii cu privire la sensul verbului „a hotărî”.
- 40 Prin urmare, trebuie să se constate că textul articolului 4 din Regulamentul nr. 650/2012 nu permite în sine să se determine dacă natura contencioasă sau necontencioasă a procedurii afectează aplicabilitatea normei de competență prevăzute de această dispoziție și dacă prin „a hotărî”, în sensul dispoziției menționate, trebuie să se înțeleagă faptul de a adopta o hotărâre de natură exclusiv jurisdicțională. Interpretarea literală a acestei dispoziții nu oferă astfel un răspuns la problema dacă trebuie să se considere că o procedură de eliberare a certificatelor naționale de moștenitor, precum cea în discuție în litigiul principal, intră sub incidența articolului 4 menționat.
- 41 În ceea ce privește analiza contextului din care face parte dispoziția menționată, din articolul 13 din Regulamentul nr. 650/2012 reiese că, pe lângă instanța judecătorească competentă să hotărască cu privire la succesiune în temeiul acestui regulament, instanțele judecătorești ale statului membru în care își are reședința obișnuită orice persoană care, în temeiul legii aplicabile succesiunii, poate face o declarație de acceptare sau de renunțare la succesiune, la un legat sau la rezerva succesorală sau o declarație care limitează răspunderea persoanei în cauză cu privire la sarcinile succesiunii sunt competente să primească asemenea declarații.

- 42 Astfel, acest articol 13, interpretat în lumina considerentului (32) al Regulamentului nr. 650/2012, urmărește simplificarea demersurilor moștenitorilor și ale legatarilor, derogând de la normele de competență prevăzute la articolele 4-11 din acest regulament. În consecință, instanțele judecătorești competente să hotărască cu privire la succesiune în ansamblul său în temeiul articolului 4 din regulamentul menționat sunt în principiu competente să primească declarații succesoriale. Rezultă că norma de competență enunțată la acest articol 4 vizează de asemenea procedurile care nu sunt finalizate prin adoptarea unei hotărâri judecătorești.
- 43 Această interpretare este confirmată de considerentul (59) al Regulamentului nr. 650/2012, din care reiese că dispozițiile acestuia din urmă se aplică indiferent dacă hotărârile cu privire la o succesiune cu elemente de extraneitate au fost pronunțate în cadrul unei proceduri contencioase sau al unei proceduri necontencioase.
- 44 Așadar, articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012 determină competența internațională a instanțelor judecătorești ale statelor membre referitoare la procedurile care vizează măsuri privind succesiunea în ansamblul său, cum ar fi, printre altele, eliberarea certificatelor naționale de moștenitor, independent de natura contencioasă sau necontencioasă a acestor proceduri.
- 45 Această interpretare nu este infirmată de articolul 64 din Regulamentul nr. 650/2012, întrucât acesta prevede că certificatul european de moștenitor se eliberează în statul membru ale cărui instanțe judecătorești sunt competente în temeiul articolelor 4, 7, 10 și 11 din acest regulament.
- 46 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 90 din concluzii, certificatul european de moștenitor, care a fost creat prin Regulamentul nr. 650/2012, beneficiază de un regim juridic autonom, stabilit prin dispozițiile capitolului VI din acest regulament. În acest context, articolul 64 din regulamentul menționat are ca obiect să precizeze că atât instanțele judecătorești, cât și alte autorități determinate sunt competente să elibereze un asemenea certificat de moștenitor, specificând în același timp, printr-o trimitere la normele de competență conținute la articolele 4, 7, 10 și 11 din același regulament, statul membru în care urmează să aibă loc eliberarea unui asemenea certificat.
- 47 Pe de altă parte, trebuie să se precizeze că, potrivit articolului 62 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 650/2012, utilizarea certificatului european de moștenitor nu este obligatorie, iar acest certificat nu înlocuiește documentele interne utilizate în scopuri similare în statele membre, cum ar fi certificatele naționale de moștenitor.
- 48 În aceste condiții, articolul 64 din Regulamentul nr. 650/2012 nu poate fi interpretat în sensul că certificatele naționale de moștenitor sunt excluse din domeniul de aplicare al normei de competență conținute la articolul 4 din acest regulament.
- 49 În ceea ce privește obiectivele urmărite prin Regulamentul nr. 650/2012, din considerentele (7) și (8) ale acestuia reiese că acesta urmărește, printre altele, să ajute moștenitorii și legatarii, celelalte persoane apropiate defunctului, precum și pe creditorii succesiunii să își valorifice drepturile în contextul unei succesiuni cu elemente de extraneitate, precum și să permită cetățenilor Uniunii să își pregătească succesiunea.
- 50 În aceeași perspectivă, considerentul (27) al Regulamentului nr. 650/2012 subliniază că normele acestui regulament sunt concepute astfel încât să asigure faptul că autoritatea care se ocupă de succesiune va aplica, în cele mai multe situații, propria lege.
- 51 În această privință, articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012 referitor la norma generală privind legea aplicabilă, precum și articolul 4 din acest regulament privind competența generală a instanțelor judecătorești ale statelor membre se referă, ambele, la criteriul reședinței obișnuite a defunctului în momentul decesului acestuia.

- 52 Or, aplicarea dreptului național pentru a se determina competența generală a instanțelor judecătorești ale statelor membre de a emite certificate naționale de moștenitor ar fi contrară obiectivului astfel vizat în considerentul (27) al Regulamentului nr. 650/2012, care urmărește să asigure coerența între dispozițiile referitoare la competență și cele referitoare la legea aplicabilă în această materie.
- 53 În plus, potrivit obiectivului general al acestui regulament, enunțat în considerentul (59), care vizează recunoașterea reciprocă a hotărârilor pronunțate în statele membre în materie de succesiuni, considerentul (34) al regulamentului menționat subliniază că acesta din urmă vizează evitarea pronunțării de hotărâri contradictorii în state membre diferite.
- 54 Acest obiectiv este legat de principiul unității succesiunii, concretizat în special la articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012, care precizează că legea aplicabilă în temeiul acestui regulament are vocația să reglementeze „succesiunea în ansamblul său”.
- 55 Or, acest principiu al unității succesiunii se află de asemenea la baza normei prevăzute la articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012, în măsura în care acest articol precizează, la rândul lui, că norma respectivă determină competența instanțelor judecătorești ale statelor membre de a hotărî „cu privire la succesiune în ansamblul său”.
- 56 După cum a amintit avocatul general la punctele 109 și 110 din concluzii, Curtea s-a pronunțat deja în sensul că o interpretare a dispozițiilor Regulamentului nr. 650/2012 care ar duce la o fragmentare a succesiunii ar fi incompatibilă cu obiectivele regulamentului menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 octombrie 2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, punctul 57). Astfel, întrucât unul dintre aceste obiective constă în instituirea unui regim uniform aplicabil succesiunilor cu elemente de extraneitate, realizarea lui implică armonizarea normelor referitoare la competența internațională a instanțelor judecătorești ale statelor membre atât în cadrul procedurilor contencioase, cât și în cadrul celor necontencioase.
- 57 Interpretarea articolului 4 din regulamentul menționat, potrivit căreia această dispoziție determină competența internațională a instanțelor judecătorești ale statelor membre în privința procedurilor de eliberare a certificatelor naționale de moștenitor, urmărește, în interesul unei bune administrări a justiției în cadrul Uniunii, realizarea acestui obiectiv prin limitarea riscului unor proceduri paralele în fața instanțelor judecătorești ale unor state membre diferite și a unor contradicții care ar putea rezulta din acestea.
- 58 În schimb, realizarea obiectivelor urmărite prin Regulamentul nr. 650/2012 ar fi îngreunată în cazul în care, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, dispozițiile capitolului II din acest regulament, în special articolul 4 din acesta, ar trebui interpretate în sensul că nu determină competența internațională a instanțelor judecătorești ale statelor membre referitoare la procedurile privind eliberarea certificatelor naționale de moștenitor.
- 59 Din toate aceste considerații rezultă că articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede că, deși defunctul nu își avea reședința obișnuită în acest stat membru în momentul decesului, instanțele din acest din urmă stat rămân competente să elibereze certificate naționale de moștenitor, în cadrul unei succesiuni cu elemente de extraneitate, atunci când unele bunuri succesoriale sunt situate pe teritoriul statului membru menționat sau dacă defunctul avea cetățenia aceluiași stat membru.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 60 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede că, deși defunctul nu își avea reședința obișnuită în acest stat membru în momentul decesului, instanțele din acest din urmă stat rămân competente să elibereze certificate naționale de moștenitor, în cadrul unei succesiuni cu elemente de extraneitate, atunci când unele bunuri succesoriale sunt situate pe teritoriul statului membru menționat sau dacă defunctul avea cetățenia aceluiași stat membru.

Semnături